

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **Ing. Z. Ch.,** zastoupený JUDr. Karlem Rohrem, advokátem se sídlem Sladkovského 486, Pardubice, proti žalované: **Univerzita Karlova v Praze,** se sídlem Ovocný Trh 3/5, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. 9. 2010, č. j. 11 A 78/2010 – 78,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 3. 9. 2010, č. j. 11 A 78/2010 – 78, ve výroku II. odmítl žalobu v části, v níž se stěžovatel domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí děkana Matematicko-fyzikální fakulty ze dne 9. 10. 2009, č. j. Stud/Vše/1521 a č. j. Stud/Vše/1522. V odůvodnění usnesení městský soud uvedl, že se zabýval tím, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro to, aby mohl rozhodnout o podané žalobě a dospěl k závěru, že předmětná rozhodnutí byla doručena stěžovateli dne 13. 11. 2009 a lhůta pro podání žaloby uplynula marně dne 13. 1. 2010. Byla-li žaloba osobně podána na městském soudě dne 1. 4. 2010, stalo se tak po uplynutí lhůty stanovené v ust. § 72 s. ř. s.

Proti výroku II. tohoto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V kasační stížnosti poukázal na to, že obě rozhodnutí děkana Matematicko-fyzikální fakulty ze dne 9. 10. 2009 obdržel dne 13. 11. 2009 a dne 11. 12. 2009 podal ve lhůtě žádost o přezkoumání napadených rozhodnutí. Opravný prostředek podal v souladu s poučením uvedeným v napadených

rozhodnutích, že je možno opravný prostředek podat. Dne 4. 2. 2010 byl stěžovateli doručen přípis č. j. 10226/09/III/Ká/Šti-1, kterým mu bylo sděleno, že podání opravného prostředku není přípustné a že napadená rozhodnutí jsou pravomocná. Za dané situace stěžovateli nezbylo, než v souladu se s. ř. s. podat proti napadeným rozhodnutím správní žalobu, kterou podal osobně dne 1. 4. 2010 u městského soudu. V době od 13. 11. 2009 do 4. 2. 2010 totiž žalobu podat nemohl, protože by ji městský soud musel odmítnout pro předčasnost. Městský soud při odmítnutí žaloby pro opožděnost zcela pominul, že stěžovatel podal dne 11. 12. 2009 v souladu s poučením opravný prostředek. Tímto faktem se městský soud nijak v napadeném usnesení nezabýval. Postupem městského soudu tak byl stěžovatel zbaven soudní ochrany podle Ústavy České republiky a Listiny základních práv a svobod. Z výše uvedeného vyplývá, že lhůta nepočala běžet dnem doručení napadených rozhodnutí, ale až dne 4. 2. 2010, kdy bylo stěžovateli sděleno, že proti předmětným rozhodnutím není opravný prostředek přípustný. Žalobu proti těmto rozhodnutím proto mohl podat do 6. 4. 2010. S ohledem na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu měl městský soud vzít v potaz, že žaloba není opožděná, neboť daný stav zavinil správní orgán. Stěžovatel v této souvislosti poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2007, č. j. 8 As 42/2005 – 135. Podle jeho názoru je opravný prostředek proti napadeným rozhodnutím přípustný. Rozhodnutím rektora Univerzity Karlovy v Praze ze dne 15. 7. 2009, č. j. 5229/09/III/Ká/Pi měl stěžovatel ode dne 3. 8. 2009 přerušeno studium a od tohoto dne nebyl studentem podle ust. § 61 zákona č. 111/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o vysokých školách“). Na jakékoliv rozhodnutí vydané na základě jeho žádosti ve věci obnovení studia se vztahuje podle ust. § 105 citovaného zákona zákon č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Podle tohoto, pokud není stanoveno jinak, lze podat odvolání. Toto stěžovatel v souladu s poučením obsaženým v napadených rozhodnutích včas učinil. I když odvolání bylo nadepsáno jako odvolání proti rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1522, je z jeho obsahu zřejmé, že jej podal i proti rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1521. V odvolání stěžovatel uvedl, že dosud nenabyl studijní práva, ač v rozhodnutí Stud/Vše/1521 se uvádí, že od 6. 10. 2009 má statut studenta. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil výrok II. napadeného usnesení městského soudu a věc mu vrátil v tomto rozsahu k dalšímu řízení.

Univerzita Karlova v Praze (dále jen „účastnice řízení“) ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že pokud jde o rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1521 o ukončení přerušení studia, pak podle ust. § 68 odst. 3 a 4 zákona o vysokých školách je možné proti tomuto rozhodnutí podat řádný opravný prostředek, kterým je žádost o přezkoumání. Stěžovatel svého práva podat řádný opravný prostředek nevyužil. Ve smyslu ust. § 5 odst. 1 s. ř. s. se tedy nemůže domáhat ochrany svých práv ve správním soudnictví. Pokud jde o rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1522 o odkladu registrace, toto není obsaženo v taxativním výčtu rozhodnutí o právech a povinnostech studenta uvedených v ust. § 68 odst. 3 zákona o vysokých školách, a proto se na toto rozhodnutí nevztahuje možnost přezkoumání rozhodnutí rektorem podle odst. 4 citovaného ustanovení. Rozhodnutí děkana o odkladu registrace je tedy konečné. V této souvislosti účastnice řízení odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2007, č. j. 3 As 35/2006 - 87. Jak uvádí stěžovatel a jak vyplývá i z doručenky, rozhodnutí o ukončení přerušení studia i o odkladu registrace mu byla doručena dne 13. 11. 2009. Stěžovatel proti rozhodnutí o ukončení přerušení studia opravný prostředek nepodal a proti rozhodnutí o odkladu registrace není řádný

opravný prostředek přípustný. Posledním dnem lhůty k podání žaloby tak byla středa 13. 1. 2010. Stěžovatel žalobu podal až 1. 4. 2010, tj. po uplynutí dvouměsíční lhůty, a tedy opožděně. Pokud stěžovatel uváděl, že v období od 13. 11. 2009 do 4. 2. 2010 nemohl podat žalobu, neboť by ji musel městský soud odmítnout pro předčasnost, jde z jeho strany o účelové tvrzení. Podat žalobu mohl a městský soud by o ní rozhodl. Rovněž jeho tvrzení, že podal proti oběma rozhodnutím žádost o přezkoumání, je účelové. Žádost o přezkoumání rozhodnutí podal pouze proti rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1522 o odkladu registrace. Z výše uvedených důvodů proto účastnice řízení navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle ust. § 5 s. ř. s. nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.

Podle ust. § 68 písm. a) citovaného zákona je žaloba nepřípustná tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného.

Rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1521, kterým bylo rozhodnuto o ukončení přerušení studia, lze podřadit pod ust. § 68 odst. 3 písm. c) zákona o vysokých školách, neboť takovým rozhodnutím (tj. rozhodnutím ve věcech přerušení studia) je každé rozhodnutí, kterým se přiznává nebo odnímá právo přerušit studium nebo mění obsah či rozsah tohoto práva, např. délka doby, na kterou studium bylo přerušeno. Uvedený výklad se opírá o argumenty gramatické (rozhodnutím „ve věcech“ či „ve věci“ přerušení nutno rozumět každé rozhodnutí, které se týká institutu přerušení studia a jeho obsahu) a teleologické (do studentových práv fakticky zasahuje rozhodnutí o ukončení přerušení studia či o zkrácení délky doby, na jakou bylo přerušeno, stejně jako by zasáhlo negativní rozhodnutí o žádosti o přerušení studia či jen částečně pozitivní rozhodnutí, např. o přerušení na dobu kratší, než na jakou student o přerušení žádal). Proto je v souladu s odst. 4 citovaného ustanovení možné do 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí požádat o jeho přezkoumání. Stěžovatel v daném případě sice podal opravný prostředek datovaný dne 11. 12. 2009, ale mimo jakoukoliv pochybnost pouze proti rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1522 o odkladu registrace, jak jednoznačně vyplývá z jeho označení, tak i z jeho obsahu, kde není jediná zmínka o tom, že by nesouhlasil s rozhodnutím č. j. Stud/Vše/1521.

Protože stěžovatel nevyčerpal řádný opravný prostředek, který zákon o vysokých školách připouští, je jeho žaloba v rozsahu, v němž se domáhal přezkumu a zrušení rozhodnutí děkana Matematicko-fyzikální fakulty ze dne 9. 10. 2009, č. j. Stud/Vše/1521 o ukončení přerušení studia, nepřípustná. V souladu s ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřípustný. Městský soud tedy rozhodl věcně správně, pokud žalobu v tomto rozsahu odmítl. V odůvodnění

napadeného usnesení městský soud sice uvedl, že tak učinil podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tj. pro opožděnost, ale tento nesprávný právní názor nemá vliv na zákonnost rozhodnutí.

Pokud jde o rozhodnutí č. j. Stud/Vše/1522, kterým bylo rozhodnuto o odkladu registrace, takové rozhodnutí není uvedeno v taxativním výčtu v ust. § 68 odst. 3 zákona o vysokých školách, a nelze tedy proti němu podat řádný opravný prostředek. Byl-li stěžovatel poučen, že tak lze učinit, postupoval správní orgán nepochybně v rozporu se zákonem. Tato skutečnost však nemůže mít vliv na počátek běhu lhůty pro podání žaloby ve smyslu ust. § 72 odst. 1 s. ř. s. Jestliže se stěžovatel domnívá, že městský soud neměl k uplynutí lhůty pro podání žaloby vůbec přihlížet, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že včasnost žaloby je nezbytnou podmínkou řízení, a naopak podání žaloby po uplynutí zákonem stanovené lhůty je neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení, který musí nutně vést k jejímu odmítnutí. Smyslem a účelem časového omezení práva podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu je dosažení rovnováhy mezi ochranou práv žalobce na straně jedné a ochranou právní jistoty všech dotčených subjektů na straně druhé. Pravomocné rozhodnutí správního orgánu má právní účinky pro své adresáty i pro orgány veřejné moci a v řadě případů na něj navazují další správní rozhodnutí či jiné právně významné skutečnosti. Je proto nepřijatelné, aby možnost zrušit či změnit takové rozhodnutí, ať již na základě opravných prostředků ve správním řízení nebo správní žaloby, nebyla omezena příslušnými lhůtami. V této souvislosti lze poukázat na ust. § 72 odst. 4 s. ř. s., které stanoví, že zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout. Uvedenou úvahu je nutno vztáhnout nejen na ta správní rozhodnutí, která se týkají více soukromých osob současně, ale i na ta, která upravují práva a povinnosti jen ve vztahu správního orgánu a jednotlivce, kde by umožnění podání žaloby i později než v zákonem stanovené lhůtě nemuselo třetí osoby negativně zasáhnout do jejich právní pozice fixované rozhodnutím, u něhož uplynula lhůta pro jeho soudní přezkum. Zákonodárce totiž pro oba tyto případy stanoví jednoznačný a striktní zákaz prominutí zmeškání lhůty. Ve prospěch tohoto závěru svědčí i argumenty teleologické. Fixace rozhodnutí tím, že jej nelze podrobit soudnímu přezkumu, je institutem přinášejícím právní jistotu, který má vliv nejen přímo na vztah jednotlivce a správního orgánu v daném právním poměru, ale nepřímo může mít vliv i na další právní vztahy nebo na rozhodování dalších jednotlivců v jiných navazujících právně významným situacích.

Má-li stěžovatel za to, že jím uváděné skutečnosti mají vliv na počátek běhu lhůty pro podání žaloby, Nejvyšší správní soud se z výše uvedených důvodů s tímto jeho názorem neztotožňuje. Nárok na restituci protiprávního postupu správního orgánu tím, že jeho rozhodnutí bude z důvodu nesprávného poučení, které bylo součástí obsahu rozhodnutí, stěžovatel nemá. Na druhé straně však nelze připustit, aby pochybení, kterého se správní orgán dopustil a které mohlo stěžovatele poškodit, zůstalo neodčinitelné ve smyslu nemožnosti nahradit škodu, která stěžovateli případně takovým postupem vznikla. Takový závěr by byl v rozporu zejména s čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. Nezákonný postup spočívající v nesprávném poučení o možnosti podat opravný prostředek sice nelze řešit prodloužením lhůty pro podání žaloby, ale jeho

následky mohou být kompenzovatelné jako následky nesprávného úředního postupu podle zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jestliže bylo napadené rozhodnutí stěžovateli doručeno dne 13. 11. 2009, pak posledním dnem lhůty pro podání žaloby byla středa 13. 1. 2010. Stěžovatel však podal žalobu až dne 1. 4. 2010, tj. po uplynutí zákonem stanovené lhůty. Proto je závěr městského soudu o opožděnosti jeho žaloby a jejím odmítnutí v souladu se zákonem.

Stěžovatel v této souvislosti odkazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2007, č. j. 8 As 42/2005 – 135. Tento odkaz je však nepřípadný, neboť v tomto rozhodnutí byla posuzována zcela odlišná situace, kdy žaloba proti správnímu rozhodnutí byla podána po uplynutí zákonné lhůty a městský soud zohlednil okolnosti, za nichž bylo napadené rozhodnutí žalobci doručováno, tj., že v něm bylo uvedeno neúplné datum jeho vydání a správní orgán tuto chybu napravil tak, že žalobci rozhodnutí doručil ještě jednou s vysvětlujícím poučením, že právní účinky nastanou až od doručení tohoto druhého rozhodnutí. Tento postup pak městský soud vyhodnotil tak, že žaloba byla podána včas, stalo-li se tak v zákonné lhůtě po doručení v pořadí druhého rozhodnutí.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a účastnici řízení žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2011

JUDr. Eliška

C i h l á ř o v

á

předsedkyně senátu